

Innhold

Forord	10
<i>Marie von der Lippe</i>	
1. Fordommer i skolen	11
<i>Marie von der Lippe</i>	
Innledning	11
Forskning og utdanning	12
Hva er fordommer? Noen perspektiver	14
Hvordan og hvorfor oppstår fordommer?	18
Normer og implisitte fordommer	20
Når fordommer rammer	21
Ubehaget i klasserommet	23
Skolen som mulighetsarena	25
Bokens oppbygning og bidrag	27
Litteratur	31
Del 1 Fordommer og fordomsbruk	
2. Ordet fanger. Om rasisme, ambivalens og tvetydighet	37
<i>Solveig Moldrheim</i>	
Innledning	38
Bakgrunn og metode	39
Hvordan skrive om et ord med lang rasistisk historie?	40
Valg av ord og språk	43
Tidligere forskning	43
Å se ord som fortellinger	45
Vår identitet er knyttet til historie	46
Hvilke ord snakker vi om?	47
«Bitch» og n-ordene	49
Fortellingene bak og hvem som kan si hva	52
Hva kan dette bety for skolen?	58
Litteratur	59
3. Hvor går grensen?	62
<i>Læreres fortellinger om praksiser i møte med elevers nedsettende ytringer om minoritetsgrupper</i>	
<i>Tonje Myrebøe og Åse Røthing</i>	
Innledning	63
Verdier og prinsipper for grunnopplæringen i Norge	65
Teoretiske perspektiver og tidligere forskning	67
Metode og data	70

Presentasjon og diskusjon	71
Avslutning	79
Litteratur	81
4. Fordommer mot religion	84
<i>Epistemisk urettferdighet i klasserommet</i>	
<i>Lina Snoek Hauan og Trine Anker</i>	
Innledning	85
Fordommer og epistemisk urettferdighet	86
Hvordan fremstilles religion i skolen?	88
Det trygge klasserom?	89
Klassediskusjon om blasfemi	90
Hvorfor er de så stille?	91
Flere stemmer ønskes inn	93
«Det er ikke vits i å diskutere»	96
Å være kritisk til religion	97
Provokasjoner og usaklige argumenter	98
Oppsummerende drøfting	99
Litteratur	101
5. Medialiserte fordommer?	104
<i>Unge jøders opplevelse av mediedebatten om rituell omskjæring av gutter</i>	
<i>Kristoffer Løkken Økland</i>	
Innledning	104
Medialiserte fordommer	106
Tidligere forskning – medialiserte fordommer og skolen	107
Metode og empiri	109
Rituell omskjæring av gutter	111
Rituell omskjæring av gutter omtalt og debattert i media	112
Medialiserte fordommer ifølge jødisk ungdom	115
Medialiserte fordommer i mediedebatten om rituell omskjæring av gutter	121
Motstanden mot debatten og medialiseringen av religion	123
Å motarbeide medialiserte fordommer på skolen	124
Litteratur	126

Del 2 Utforskende undervisning og reflektert praksis

6. Mellom det ikoniske og det symbolske	131
<i>Fotografier som utgangspunkt for forskning og undervisning om holdninger til minoriteter</i>	
<i>Claudia Lenz og Vibeke Moe</i>	
Innledning	132
Gruppesamtaler i forbindelse med minoritetsundersøkelse	132

Metode	134
Bildenes ikoniske eller symbolske status	137
Didaktiske implikasjoner	142
Avslutning	151
Litteratur	153
7. Fakta-resistente fordommer	155
<i>Stereotyper og arbeid mot fordommer i skolens religionsundervisning</i>	
<i>Audun Toft</i>	
Innledning	156
Arbeid mot fordommer i religionsundervisningen	158
Fordommenes mekanismer	162
Målrettet arbeid som ivaretar flere elementer	170
Avslutning	177
Litteratur	178
8. Ett fokus på levd islam bortanför maximalistiska representationer	183
<i>Jenny Berglund</i>	
Introduktion	183
Problemet	185
Ett alternativ	188
Ramadan som konkret eksempel	191
Förändring och utveckling	194
Litteratur	194
9. Balansekunst med Beyoncé	198
<i>Å spille på fordommer for å bryte dem ned?</i>	
<i>Sissel Undheim</i>	
Innledning	199
Formation	200
Fordommer	217
Religionsvitenskapen som fordomsprodusent	219
«You haters corny with that illuminati mess.» Beyoncé i religionsklasserommet	220
Litteratur	224
10. Fordommer, krenking og mobbing som problem i religionsundervisningen	229
<i>Geir Skeie og Hildegunn Fandrem</i>	
Innledning	230
Problemstillinger og framgangsmåte	231
Kontekst	231
Fordommer som teoretisk begrep	235

Læringsmiljø- og mobbeforskning	237
Religionsdidaktisk forskning og læringsmiljø	240
Diskusjon	244
Konklusjon	249
Litteratur	251

Del 3 Majoritets- og minoritetsperspektiver

11. Frå fellesskap til kompetanse	259
---	-----

Integrasjon i læreplanverket 1974–2020

Svein Ivar Angell

Innleiing	260
Mønsterplanen 1974: Integrasjon gjennom kjønnslikestilling	262
M87: Eit vidare likestillingsomgrep	264
Læreplanverket 1997: Fellesskap gjennom fornøya einskapsskule	266
Kunnskapsløftet 2006: fellesskap gjennom kompetanse	268
Fagfornynginga: Integrasjon gjennom overførbare ferdigheiter	270
Oppsummering	272
Litteratur	274

12. Motstridende rettigheter i klasserommet og fordommer mot

enkeltgrupper	276
---------------------	-----

Christian Lomsdalen

Innledning	277
Hva skal jeg se på?	278
Fritaksretten i norsk skole	279
Metode	280
Foreldrene som ønsket å bytte ut en homofil lærer	281
Sekularisering og endrede verdier	285
Den konservative minoriteten – når verdiene flytter seg	286
Kontroversielle spørsmål i undervisningen	287
Fordommer, fritak og rettigheter	290
Spørsmål som behøver ytterligere undersøkelser for å kunne besvares ...	291
Oppsummering	292
Litteratur	293

13. Gruppebaserte fordommer i lærebøker	295
---	-----

Konseptualiseringen av «lærebok sápmi»

Kajsa Kemi Gjerpe

Introduksjon	296
Tidligere forskning	297
Samisk utdanning og den samiske skolen	298
Metodiske og teoretiske perspektiver	301
Analyse	303

Konseptualiseringen av «lærebok Sápmi»	314
Veien videre	317
Litteratur	317
14. Jødene som fanger av det jødiske	320
<i>En analyse av norske historielærebøker for videregående skole</i>	
<i>Christian Sæle</i>	
Innledning: Mellom antisemittisme og israellkritikk	321
Historiske fortellinger som orienteringsredskap	322
Kilder og metode	324
Jødene og nazismen	325
Jødene som utgruppe	327
En kritisk fortelling om sionismen	329
Jødene som sionister	331
Jødene «som hatsymbol»	333
En jødisk romanse	334
Jødene som fanger av det jødiske	336
Tankemønstre og fordommer	338
Litteratur	339
15. Vanliggjøringens potensial	341
<i>Homofili og andre «fundamentale forskjeller»</i>	
<i>Tone Hellesund</i>	
«De hilser på oss som om vi skulle være vanlige folk»	
– vanliggjøringens potensiale	341
Metode og materiale	343
Jakten på gjennomsnittet – vanlighetens verdi	345
Homoseksualitet og andre fundamentale forskjeller	349
Sannheten om selvet	351
Hverdagslivets marginaliseringsmekanismer	357
Vanlighetens verktøy og alminnelighetens potensial	363
Litteratur	365
Forfatteromtaler	369